

Osvobozování se od vlastní osobnosti

Esoterní hodina, Praha, 29. března 1911

Chceme-li jít cestou okultního vývoje, jsou nám jako pomůcka poskytnuty jisté formule z esoterního školení, v nichž spočívá síla umožňující vytvářet si vyšší, duchovní orgány, pokud tyto formule nebo průpovědi používáme náležitým způsobem. Byly nám dány Mistry moudrosti a souznění citů (mantra: denní průpověď ze středy na čtvrtek).

Jestliže se chceme ponořit do prvních veršů našeho ranního cvičení:

*V čirých paprscích světla
září božství světa ...*

nedosáhneme tím ničeho pro naše pozvednutí se do duchovního světa, necháme-li na sebe tato slova působit v jejich doslovném smyslu. Měli bychom totiž pochopit, že ve fyzických slunečních paprscích božství spatřit nemůžeme, ale že ho v jeho vznešené duchovnosti musíme hledat za paprsky Slunce. Sluneční paprsky jsou jen vnějším hávem božství. Pro svou meditaci nemáme používat obraz vnějšího světa, nýbrž obraz, který bude vytvořen z ducha.

Nejprve musíme začít tím, že své myšlenky zbavíme všeho, co nám připomíná naše vnější okolí; musíme dokázat zapomenout na všechno, co se nás ve velkém i v malém dotýká v každodenním životě; všechny vnější dojmy mají v našem nitru mlčet.

Jestliže jsme se tímto způsobem připravili, pak se svými myšlenkami a city do oněch slok ponoříme správným způsobem. Poté co jsme se delší či kratší čas cvičili v této meditaci, musíme se pokusit zbavit svou duši i těchto myšlenek. Duše se tím dostane do stavu klidu, a jestliže je rozum umlčen, pozvednou se vyšší články lidské bytosti z

fyzického těla a člověk vstoupí do nadsmyslového světa. Tím ale žák ještě nedosáhl všeho. Jestliže se totiž nenachází v náležitém duševním rozpoložení a jestliže se [dostatečně] dlouho nepřipravoval prací na svých chybách, to znamená, jestliže do duchovního světa vstoupí bez náležité pokory v srdci a bez náležitého poznání svých špatných vlastností, ukáže se mu duchovní svět v nesprávném světle, a to do té míry, jako kdyby byl tady nějaký člověk zvyklý nosit v místnosti brýle s červenými skly a pak by vyšel ven a při tom by si je zapomněl sundat; všechny věci by venku viděl v červeném světle, tedy zcela jinak, než jaké jsou ve skutečnosti. Stejně zkresleně by okultista posuzoval věci v nadsmyslovém světě, kdyby je viděl přes zabarvené brýle své osobnosti. Tak například bytosti, které tam budou kolem něj, řekněme anděly, kteří se nacházejí o jeden stupeň výše než člověk, by nespátřil jako zářivé bytosti, jak je člověk ve skutečnosti musí spatřit, nýbrž zjevili by se mu ve strašlivých zvířecích či jiných pitvorných podobách.

Kdyby se na astrální pláni setkal s bytostmi, nacházejícími se na stupni mezi anděly a lidmi (tedy s luciferskými nebo ahriman- skými bytostmi), mohly by se mu jevit jako jasně zářící andělé, jako úlisné, svůdné postavy, ba dokonce by se mu tyto bytosti mohly zjevit v podobě Mistrů moudrosti, aby ho zmýlily, protože je dosud příliš ovládán svou pýchou a svou vlastní osobností. Před tím se má mít okultista zvláště na pozoru a má usilovat o to, aby se zbavil své pýchy. Neboť jen s největší pokorou v srdci a na základě bezmezné úcty vůči božství se můžeme připravit, chceme-li se vydat na okultní stezku.

Existují ještě i jiné formule, které mohou vést k rozvinutí vyšších orgánů, k imaginaci, inspiraci a intuici. Ta cvičení však mohou být také pochopena a prováděna nesprávně, takže jsme přiváděni na scestí. Například kdyby člověk s jistou ješitností meditoval: Ano, ve mně spočívá díl samotného božství! - Tímto způsobem si člověk vypěstuje pýchu a dospěje k tomu, že bude pouze posilovat svou osobnost a až příliš rychle zapomene na to, že v každém zvířeti, v každé rostlině,

ba v jakémkoli Božím stvoření lze nalézt díl božství. Abychom však mohli vstoupit do vyšších světů, musí me právě všechno to, co je osobností, zanechat ve fyzickém světě. Především si musíme osvojit subtilní cit pro pravdu. Pokud totiž tento cit okultistovi chybí, pak se záhy sám na sobě přesvědčí, že musí nést následky. Okultista se nesmí spokojit s výmluvou, že se domníval, že říká pravdu. To okultistovi neprojde, neboť je odpovědný za každé své slovo, a důsledky nepravdy ho zasáhnou, i když se domníval, že říká pravdu. V našem běžném životě je často těžké setrvat u pravdy; věci mnohdy mívají nádech nepravdivosti. Jak často slyšíme slova: Myslel jsem, že je to pravda. - Není snadné vydat se po cestě, jež vede do vyšších světů.

Dobrý prostředek, který může použít každý, aby dospěl k větší jasnosti ohledně své vlastní osobnosti, spočívá v tom, že si člověk svůj život častěji člení na jisté úseky, minimálně ovšem jednou za rok, třeba u příležitosti svých narozenin. Tehdy bychom se měli zeptat: Jaké dobré a špatné činy jsem v průběhu tohoto časového úseku vykonal? Když pak budeme sami sebe vážně zpytovat, ve většině případů zjistíme, že naše dobré činy nepocházejí z naší osobnosti, ale že jsme je vykonali na základě určitého vnitřního impulzu. Tímto vnitřním impulzem je náš anděl strážný, který nás pohání k našim dobrým činům. Na druhé straně bychom se na to neměli úplně spoléhat a při každé příležitosti si myslet: On už mi můj anděl strážný vnukne správný impulz - to by totiž bylo úplně naruby; anděl strážný by nás brzy opustil, tedy opustil by nás v jistém ohledu.

Jestliže v těchto cvičeních řadu let pokračujeme, zjistíme, že nic tolik nepřispívá k tomu, abychom odhalili a napravili chyby své osobnosti, než toto vyčíslování svého vlastního účtu. Postupně se tím připravíme na to, abychom se plodným způsobem ubírali po okultní cestě, když se budeme víc a víc osvobozovat od své osobnosti, jistým způsobem vyprazdňovat, aby do nás mohl vstoupit Kristův princip, způsobem, jaký uvádí Pavel, když říká: „Ne já, ale Kristus ve mně.“ - Toto naplňování

se Kristovým principem osvobozuje naši osobnost od egoismu a vede k nazírání toho nejvyššího. Jméno „Kristus“ v podstatě není názvem principu, který jím má být vyjádřen, neboť božskou sílu, kterou nazýváme tímto jménem, nelze vyslovit. Proto Mistři moudrosti a souznění citů toto jméno nevyslovovali, když ve svých posvěcených chvílích pronášeli tato slova:

Ex Deo nascimur

In----- morimur

Per Spiritum Sanctum reviviscimus

Rudolf Steiner

GA 266/II